

La mili de l'IVÀ

L'IVÀ rep de la *mili* més de trenta cartes al mes. Les tires del dibuixant són més que un còmic, un informe top secret reflectit en imatges ni que ell al·legui que no sap dibuixar.

Ramon Ivà té 49 anys. En porta quinze dedicat professionalment a la il·lustració. Creador de *Barrabàs*, o el *Papus*, no ha volgut ser mai el que ell anomena un peó de la premsa, i per això ha arriscat la seva creació en projectes de nova tinta. El seu fugaç pas per *Serra d'Or* i els inicis de la revista *Tre tzevents*, són notes amagades d'una biografia professional intensa, farcida de viatges i, des de fa mesos, d'espectadors que omplen les nits on es representen en carn i ossos els personatges de les seves tires. Després del seu pas per València amb *Makinavaja el ultimo choriso*, la sala Villarroel de Barcelona, té en cartellera *Nasio pa matà*, unes històries de la *mili* per a tots els gustos.

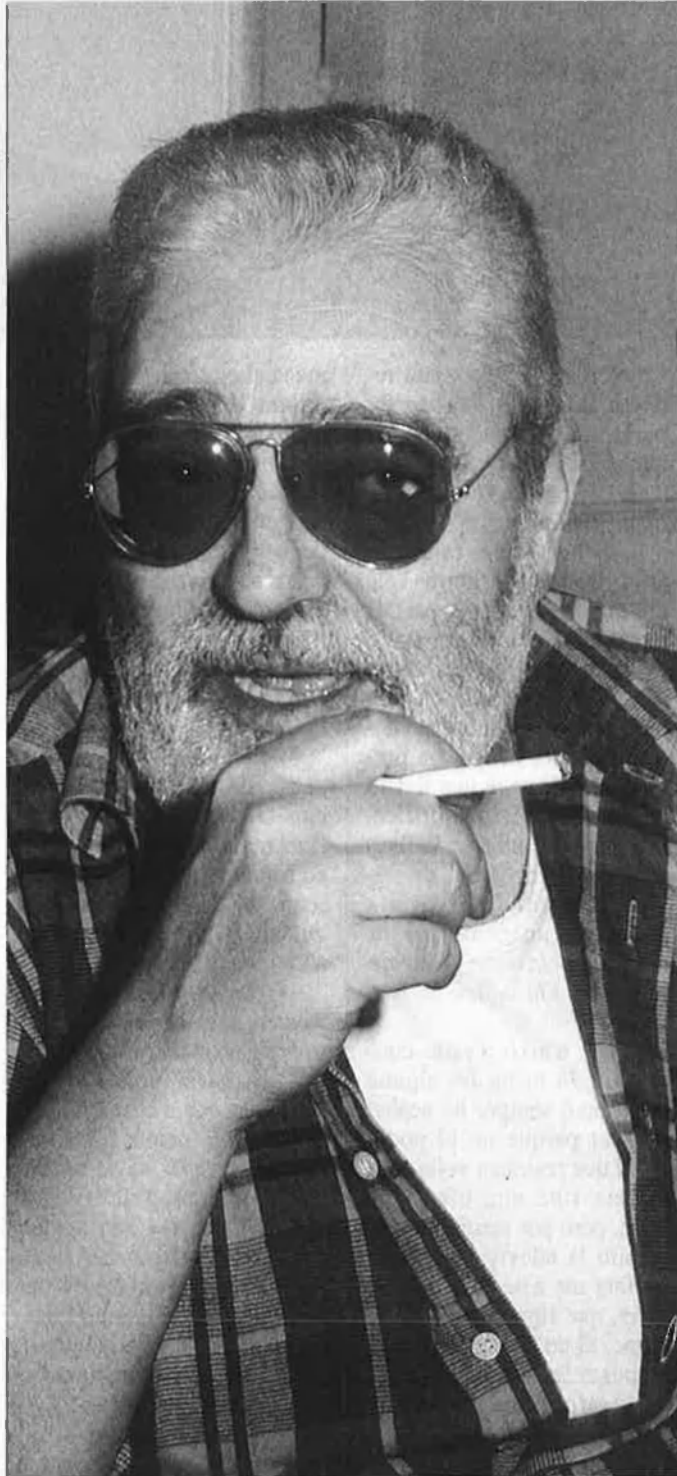
— *¿No et sents sempre al·ludit quan et pregunten si amb IVA o sense IVA?*

— El meu, el tinc enregistrat des del 73. Jo vaig ser primer. Són les sigles d'"Intent de Variants Artístiques", el nom d'un grup amb què volíem fer una mena d'empresa d'edició, de disseny, això que se'n diu serveis. Després ja no me'n vaig desfer. Hi vaig afegir l'accent i així he anat signant totes les tires i dibuixos que he anat fent.

— *¿Il·lustrador, periodista, escriptor gràfic ...?*

— No, res. Simplement faig idees. Una cosa és relatar literàriament una situació. I l'altra, agafar una situació i fer parlar uns personatges i prou. El meu s'assembla al teatre, per això potser ha estat fàcil l'adaptació al teatre.

— *¿Molts contenciosos*

"Jo dibuixo tot el que hi ha de grotesc en el fet de la mili".

judicials per fer dibuixets?

— Ens sortia a dos judicis per mes de mitjana. Durant tres o quatre anys no feia res més sinó anar i venir dels jutjats. A més dels consells de guerra, arrestament domiciliari signant cada dia ... el típic de les escorrialles del franquisme.

— *¿Sempre has fet el que has volgut?*

— Ho he intentat. El consell de guerra que et deia va ser l'any de la mort de Franco, amb uns còmics de mutilats que el saludaven.

— *¿I te'n vas sortir cada vegada?*

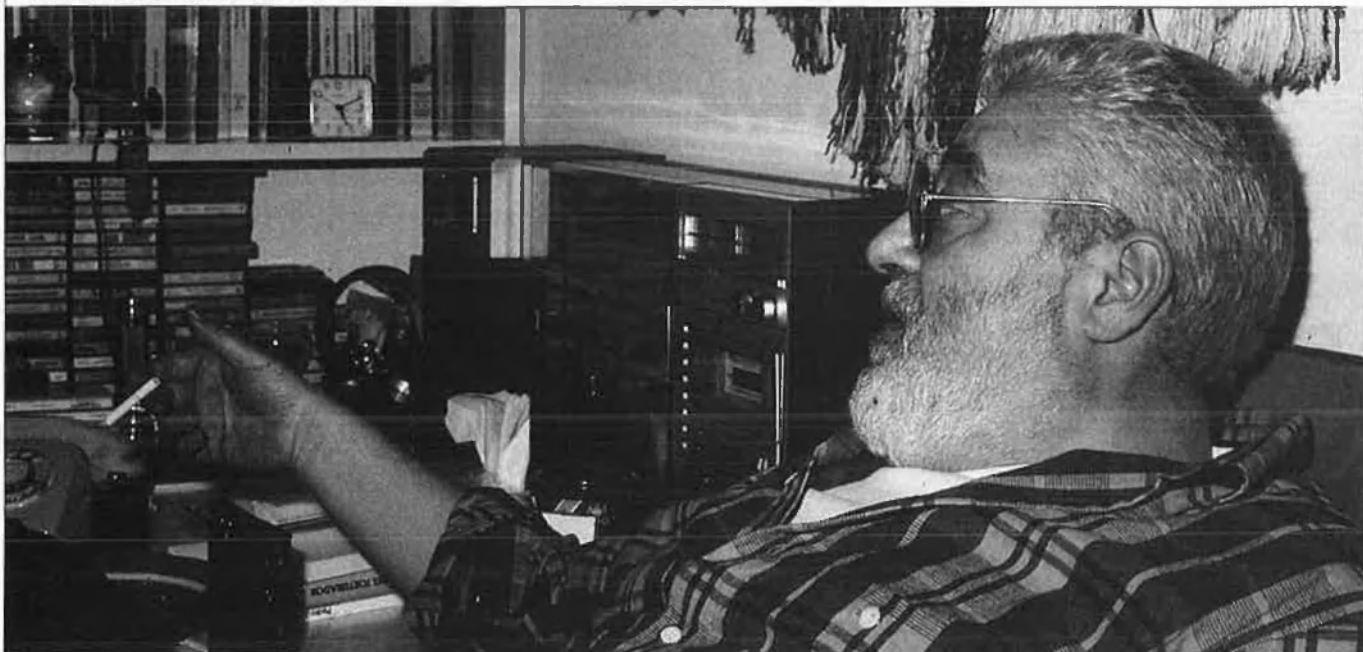
— Sí, de moment amb els avals bancaris que sempre portava abans d'entrar al judici. Entrar, condemnar, pagar i sortir.

— *¿I mai no vas tenir la temptació de deixar-ho córrer i fer acudits de mel i mató?*

— Això és com el circ. T'agrada el risc. Cada vegada més difícil. Tot i que em sembla que també es tracta de tenir ganes de fer la guitza a segons qui. Passar de tot, vaja. He volgut ser molt conscient que la meua feina no serveix per a res.

— *Tinc entès que no vols aparèixer mai a la televisió, encara que últimament t'hi hagin invitat ...*

— ¡És clar! És que a mi m'agrada viure tranquil. Mira, fa més de quinze anys que aquí on visc ningú havia sabut mai que em dedicava a les revistes i al còmic. Amb la promoció del diari i el teatre fins i tot el porter ho ha descobert. No m'interessa perquè jo aprofito el material que em dona la gent del ca-

rrer, al bar, el porter, la gent que té coses a dir i, si es trenca l'espontaneïtat, em perdo el material bàsic.

— *¿Què hi ha en les tire s d'IVÀ de referències biogràfiques?*

— La cultura que has rebut. Nosaltres som una generació que es pot emparentar amb la feina gràfica, amb la qualitat impresa. En canvi, ara tenim la generació de l'àudio-visual. Nosaltres encara som una mena de sacerdots d'una cultura que va desaparèixer perquè la gent demana cada vegada coses més modernes. Les nostres són referències més antigues que no són als vídeos, per exemple. Encara som capaços de llegir clàssics. Amb els anys, la gent s'abocarà a referències més pròximes, el cine, el vídeo, la imatge, sobretot.

— *Una poltrona a l'Acadèmia de la Llengua potser sí que te l'haurien de donar. ¿Ets conscient que has fet testimoni escrit d'un argot social molt concret?*

— ¡Només faltaria això! El que jo faig servir és un llenguatge col·loquial, tal com parla la gent. Però ja hi ha hagut grans escriptors que això ho han fet en literatura.

Si jo en els dibuixos vull reflectir la realitat, no puc fer parlar igualment un paleta que un catedràtic.

— *¿Has tingut crítiques lingüístiques?*

— Bé, als inicis, fa quinze anys, hi havia la norma que els mitjans escrits o parlats havien de vetllar la correcció de la llengua. Rebies algun toc del Ministeri de Cultura on es recomanava que no deforméssim el llenguatge perquè una revista té una funció educativa. Més que crítica, intent de no utilitzar la llengua del carrer.

— *Malgrat la teva reticència a aparèixer per la televisió, la teva feina de dibuixant s'hi aplica perfectament...*

— Sí, d'això n'estic convençut. Ja hi he fet alguna cosa, però sempre he acabat plegant perquè no hi podia fer el que realment volia. Ara mateix tinc una oferta de TVE, però per menjar no necessito la televisió, i si mai ho faig me n'he de sentir satisfet, que sigui divertit, però digne. Si no ho veig clar, que ho pugui fer bé, no ho faré.

— *¿Molt metòdic treballant?*

— Molt anàrquic. Jo només treballo els caps de set-

mana. Les tires les passo el dilluns i després només em queda l'acudit diari, però sense cap horari concret. Les tires d'*El Jueves* sí que exigeixen una certa concentració, però si convé no dormo abans de deixar-ho llest.

— *¿Les adaptacions de Makinavaja i Històries de la puta mili ha canviat alguna cosa de les teves tires de dibuixos?*

— És que no m'ha afectat gens. El director i els actors han fet el que han volgut. Han manipulat els dibuixos com han volgut. Han fet el seu resultat. I jo no hi he volgut intervenir gens. És una altra cosa diferent.

— *¿La tria que s'ha fet d'entre dues-centes tires la trobes encertada, però?*

— Hi havia moltes tries a fer. Pensa que d'*Històries de la puta mili* només n'han escollit dotze. Hi havia temes més conflictius, d'altres de no tant ... Crec que han agafat un terme mitjà. L'Angel Alonso volia fer uns espectacles que arribessin a un tipus de gent que no va habitualment al teatre. I em sembla que ho ha aconseguit.

— *¿De les Històries de la puta mili se'n pot fer una lectura antimilitarista?*

— Tothom en pot fer la lectura que vulgui. Però mira, jo m'estimo més un exercici ple de gent que no hi creu, que de professionals que cobren per aprendre a fer la guerra. Ara, jo dibuixo tot el que hi ha de grotesc, d'injust i de divertit en el fet de la mili.

— *¿Fóra possible un IVA en català?*

— Amb un tiratge de 180.000 exemplars per una mitjana de 900.000 lectors, qu'és el que diu que tenim actualment, ara mateix ho faria perquè jo segueixo pensant en català, Però per ara no sembla que es puguin aconseguir aquests tiratges.

— *¿Has matat molts personatges dels teus dibuixos?*

— Per obligació ... Un personatge té una vida i acaba cansat. El cremes i quan no hi ha espontaneïtat s'ha d'acabar. Ara estic fent el *Makinavaja* i m'ho passo molt bé. Les *Històries de la mili* les aguanto perquè mantenen un to actual i fresc gràcies a les suggerències que rebo de xicotets que expliquen les seves peripècies per carta. S'hi senten identificats. Estic acumulant una informació secreta incalculable.